لغة البشتو

إدارة أوقاف
صالح عبدالعزيز الراجحي

د روژي
مسائل او فضائل

مرتب ومترجم
حافظ نور أحمد دين

المكتب التعاوني للدعوة والإرشاد وتوعية الجاليات
بغرب الديرة (الرياض)

طبع على نفقة إدارة أوقاف
صالح بن عبدالعزيز الراجحي
غفر الله له ولوالديه ولذريته ولجميع المسلمين
www.rajhiawqaf.org

يهدى ولا يباع

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د روژې
مسائل او فضائل

مرتب ومترجم
حافظ نور أحمد دين

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحیم

الحمد لله رب العالمين، والصلاة والسلام على نبينا محمد وعلى آله وصحبه أجمعين، وبعد:

محترمو مسلمانانو ورونو: دا یوه مختصره رساله ده، پدې کې د روژې احکام، فضائل، او هغه څه ذکر شوي دي کوم چه د مسلمان لپاره په رمضان کې پکار وي.

د الله تعالی نه سوال کوو. چه د دې رسالې په ذریعه مسلمانانو ته فائده ورسیږي.

د روژې تعریف:

د صباح د راختلو نه تر ماښام نمر پریوتلو پورې صرف د الله د رضا لپاره د خوړلو، څکلو، او همبسترې «جماع» نه ځان ساتلو ته روژه وائي.

د روژې حکم:

د رمضان په میاشت کې روژه نیول د اسلام د بنیادي ارکانو نه یو رکن دی، لکه چه په حدیث کې راغلي دي «**بُني الإسلام على خمس: شهادة أن لا إله إلا الله وأن محمداً رسول الله، وإقام الصلاة، وإيتاء الزكاة، وصوم رمضان**

(c) ketabton.com: The Digital Library

وحج البيت الحرام» [متفق عليه].

ترجمه: اسلام په پنځو شيونو جوړ شوي دي: گواهي کول پدې چه نشته بل معبود په حقه مگر يو الله دي، او محمد ﷺ د الله رسول دي، صحيح مونځ کول، زکات ورکول، د رمضان روژه نيول، د بيت الله حج کول.

روژه په چا فرض ده او په چا فرض نه ده:

١ – په هر هغه مسلمان باندي چه بالغ وي، عاقل وي، په روژه قادر وي، او مقيم وي، روژه فرض ده.

٢ – په کافر روژه فرض نه ده او کله چه مسلمان شي نو د تيرو روژو قضاء پري لازم نه ده.

٣ – په ماشوم روژه فرض نه ده ليکن کله کله به د روژي نيولو حکم ورته کيږي د دي لپاره چه عادت واخلي.

٤ – په ليوني نه روژه فرض ده او نه د روژي فديه اگر که بالغ وي، همدارنگه هغه معتوه (بي عقله) چه د ښه بد په مينځ کي فرق نه شي کولي، همدارنگه په هغه سړي چه گډي وډي خبري کوي د صحيح او غلطو خبرو فرق نه شي کولي.

٥ – هغه انسان چه په مستقل طور سره د روژي نه عاجز وي په يو سبب سره، لکه ډير زيات سپين گيري يا هغه مريض چه د روغوالي اميد يي نه وي، دا قسمه خلق به

(c) ketabton.com: The Digital Library

د روژې د هرې ورځ په بدل کې یو مسکین ته خوراك ورکوي.

٦ - هغه مریض چه عارضي ناروغه وي او د روغتیا په انتظار وي، که روژه نیول ورته گران (سخت) وي روژه به ماتوي، او بیا به یې قضاء راوړي.

٧ - هغه اُمید واره (حامله) او تې ورکونکې ښځه چه په هغو روژه نیول مشکل وي د حمل او تې ورکولو په سبب، یا په خپل بچي ایریدلي پدې صورتونو کې به روژه ماتوي، او چه کله ئې عذر رفع شي قضاء به راگرزوي.

٨ - حائضه (ماهانه بیماري واله) او نفساء (ځلویښتيء واله) ښځې به روژې نه نیسي په حالت د حیض او نفاس کې، او چه کله روغې شوې قضاء به راگرځوي.

٩ - هغه انسان چه مجبوره شي روژې ماتولو ته لکه څوك اوبو راخیستې وي او دا یې خلاصول غواړي یا څوك په اور کې حصار وي. پدې صورتونو کې که روژه ماتول ضروري وو نو روژه ماتولې شي خو بیا به یې قضاء راوړي.

١٠ - مسافر له روژه نیول او نه نیول دواړه جائز دي، که سفر یې مستقل وي لکه د ټریلو واله چه اکثر وخت یې په سفر وي یا یې سفر عارضي وي لکه د عُمرې سفر،

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ټولو صـورتونو کي ورله روژه ماتول جائز دي تر څو چه په خپل ښار کي نه وي.

روژه په څه نه ماتيږي:

١ – کله چه روژه دار يو شي اُوخـري په هيـره سـره ، يا ناپوهـيء سره، يا پري څوك زور راولي، نو روژه يي نه ماتيږي، ځکه چه الله فرمائي: ﴿ ربنا لا تؤاخـذنا إن نسينا ، أو أخطأنا ﴾. [البقرة: ٢٨٦]

ترجمه: «اي زموږ پالونکيه ته مه نيسه موږ که چيري هير کړه موږ يا خطاء شو».

همـدارنګي فـرمـائي: ﴿ إلا من أکـره وقلبـه مطمـئن بالإيمان ﴾ [النحل: ١٠٦].

ترجمه: «مګر هغه څوك چه زور پري راوستل شـو، او زړه يي په ايمان مطمئن وو».

٢ – کـه چيـري روژه دار څـه وخـوړل، پدي خـيـال چه نمر پريوتي دي، يا پدي خيال چه ګني صباح نه دي ختلي. نو روژه يي نه فاسديږي ځکه چه دا ناپوهه دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳ – کـه چیـري یي مـضـمـضـه وکـړه، او اوبه یي حلق ته ورسیـدلي روژه یي نه ماتیږي، ځکه چه قـصد او اراده یي نـه ده کـړې، کـه چیـري په خـوب کي پري اودس واوختلو روژه نه فـاسدیږي ځکه چه دا په خپل اختیار کي نه دي.

روژه ماتونکي اته دي:

۱ – جماع «همبستري» کله چه د رمضان په ورځ کي روژه دار جـمـاع وکـړي نو په هـغي قـضـاء هم لازمـه ده، او ورسره سـختـه کفـاره هم یعني غلام آزادول، که دا نه وو نو دوه مـیاشـتي پرله پسي روژه نیـول، کـه د دي طاقت یي نه وو، نو شپیته مسکینانو ته خوراك ورکول.

۲ – په ویـښـه خـپل مَنِي ایسـتل، د لاس په ذریعـه یا د چا سـره د سـمـلاسـتـو په ذریعـه یا د ځُکلولو یا ځـان ته د نژدي کولو په ذریعه.

۳ – خـوږل یا سکل د یو شـي، برابره خـبـره ده کـه انسـان ته نفعه رسوي لکه ډوډي اوبه، یا تاوان لکه سګرټ.

٤ – هـغـه ډریپ یا انجکشن لګول چه د هـغي په سبب خوراك ته ضرورت نه راځي، لیکن کومه ستن او انجکشن چه د خوراك فـائده نه ورکـوي په هـغي روژه نه مـاتـیږي کـه د

(c) ketabton.com: The Digital Library

غوخې وي او که د رګ، اګر که په حلق کې يې خوند بيامومي.

٥ – خپل ځان ته د بل چا نه وينه خيژول.

٦ – د حيض او نفاس وينه وتل.

٧ – ښکر لګول، يا بل ته وينه ورکول. ليکن د پوزې يا د غاښ نه وينه وتلو باندې روژه نه ماتيږي.

٨ – قي (اُلټي) کول قصداً. که بغير د قصد نه پخپله اُلټي راغلې په هغې روژه نه ماتيږي.

فايدې:

١ – د روژه دار لپاره جائز دي چه د جنابت په حالت کې د روژې نيت وکړي او غسل د صباح ختلو نه روسته وکړي.

٢ – کله چه د حيض يا نفاس واله ښځه د خپلې بيمارۍ نه د صباح ختلو نه مخکې پاکه شوه په هغې روژه فرض ده. اګر که غسل يې د صباح نه روسته وکړه.

٣ – روژه دار له د روژې په حالت غاښ ايستل، د زخم دوايي کول، په غوږ يا پوزه کې دوايي اچول جائز دي. اګر که خوند يې په حلق کې محسوس کړي.

٤ – مسواک وهل د روژې په صباح، غرمه، ماښام ته نژدې،

(c) ketabton.com: The Digital Library

په هر حالت کې جائز دي.

٥ – د روژه دار لپاره جائز دي چه د خپل ځان نه ګرمي کمه کړي په اوبو سره یا په مکیف (ایرکنډیشن) سره.

٦ – کوم روژه دار چه د سابندي تکلیف لري هغې له جائز دي چه د ثوپ «بخاخ» په ذریعه خپله سابندي آزاده کړي.

٧ – جائز دي د روژه دار لپاره چه خپلې شونډې لمدې کړي یا مضمضه وکړي که خوله یې وچه وي. لیکن غرغره به نه کوي.

٨ – د روژه دار لپاره د چربانګي (پیشمني) وروسته کول. او په روژه ماتي کې جلتي او بیړه مستحب ده کله چه نمر پریوزي. همدارنګي په تازه کجورو روژه ماتول. که نه وي په وچو کجورو. که هغه نه وي په اوبو باندې روژه ماتول مستحب دي. که اوبه نه وي نو په هر قسمه حلال طعام دي افطار وکړي. که طعام نه وو. په خپل زړه کې دي د روژه ماتي نیت وکړي. تر دې چه خوراك پیدا شي.

٩ – د روژه دار لپاره سنت دي چه ډیرې نیکیاني کوي او د بدو کارونو نه ځان ساتي.

١٠– په روژه دار فرض دي چه‌دفرائضو همیشه والي وکړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

او د حرامو نه ځان وساتي. پنځه مونځونه د جماعت سره وکړي. که په جماعت قادر وو. او دروغ، غیبت، دوکه او سودي کارو بار پرېږدي. او هغه خبري او کار پرېږدي کوم چه حرام وي. لکه چه رسول الله ﷺ فرمائي: «**من لم يدع قول الزور والعمل والجهل به، فليس لله حاجة في أن يدع طعامه وشرابه**» [البخاري] کوم چا چه دروغ خبري، او په دروغو عمل او بې صبري پرې نه خودلې. د دې انسان خوراك سكاك پرې خودلو ته د الله هيڅ حاجت نه شته.

د روژې فائدې:

١ – د روژه دار د خُلې بُوي الله تعالى ته د مشكو نه ډير خوښ دي.

٢ – ملائك روژه دارو لپاره تر روژه ماتي پورې بښنه غواړي.

٣ – الله تعالى هره ورځ جنت ښائسته كوي او ورته وايي قريبه ده چه زما د نيكانو بندګانو نه تكليفونه او سختي لرې كړاى شي او تا له راشي.

٤ – پدې مياشت كې شيطانان تړل كيږي.

٥ – پدې مياشت كې د جنت دروازې برسيره كيږي او د جهنم دروازې بنديږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

٦ – پدي مياشت كي ليلة القدر «شب قدر» ده چه هغه د زرو مياشتو نه غوره ده څوك چه پدي شپه كي د خير او ثواب نه محروم شو دا د ټول خير نه محروم شو.

٧ – د رمضان په آخري شپه روژه دارو ته بښنه كيږي.

٨ – د رمضان په هره شپه د الله تعالى له طرفه له جهنم نه خلق آزاديږي.

مسلمانه وروره! د كومي مياشتي چه دا فضائل او خاصيتونه وي. نو مونږ به په څه شي سره د هغي استقبال كوو؟ آيا په بي هوده خبرو بي خوبي او بي فائدي شب گيري سره؟ او يا دا چه د دي په راتللو سره چيغي فريادونه شروع كړو او د يو غث بوج خيال پري وكړو؟ بلكه صحيح مسلمان د رمضان استقبال په خالصي توبي سره كوي او كلك عزم كوي چه دا به د ځان لپاره يو فرصت شميرم. او خپل وختونه به په خو اعمالو جوړوم.

په رمضان كي ضروري كارونه:

١ – روژه نيول. رسول الله ﷺ فرمائلي دي: «د بني آدم هر عمل د هغي لپاره دي يعني «يو څه ظاهري يا باطني فائده ورته حاصليږي» ....

الله فرمائي مگر روژه داسي نه ده. دا صرف زما لپاره

(c) ketabton.com: The Digital Library

ده او زه به پخپله د دې بدله ورکوم. [البخاري ومسلم].

په بل حديث کې رسول الله ﷺ فرمايي: چا چه د رمضان روژه صرف د ايمان او ثواب لپاره ونيوله. نو تير شوي گناهونه به ورته معاف شي» [بخاري].

او پدې کې شك نه شته چه دا دومره ډير ثوابونه د هغه سړي لپاره نه دي چه هغه فقط د خوراك سكاك نه منع شي بلکه رسول الله ﷺ خو فرمائلي دي:

ترجمه: کوم څوك چه په روژه کې دروغ خبرې د دروغو كار او بې صبري پرې نه دي. نو د دې خوړل او څكل پريښودلو ته د الله تعالى هيڅ حاجت نه شته. [البخاري].

همدارنگې رسول الله ﷺ فرمائلي: روژه ډال دي. نو كله چه ستاسي د يو كس روژه وه نو نه دې بې حياء خبرې كوي نه دې گناه كوي، او نه دې بې صبري كوي. كه چا ورته كنځل وكړل. ورته دې ووايي: چه زه روژه يم [بخاري ومسلم].

نو اې د الله بنده! كله چه تا روژه ونيوله پكار ده چه ستا غوږونه، سترگې او ژبه او ټول اندامونه روژه ونيسي. او ستا د روژې او بوزې ورځ دې برابره نه وي. لكه دارنگه د حضرت جابر بن عبد الله نه په روايت كې راغلي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د شپې مونځ :

رسول الله ﷺ فرمايي چا چه په رمضان كې قيام (تراويح او تهجد) وكړه دي ته به تير شوي گناهونه معاف شي [بخاري ومسلم]

دا يوه اهمه ياد دهاني ده، مسلمانه وروره تا له پكار دي چه د امام سره تراويح پوره كړې د دي لپاره چه د قائمينو (تهجد گذارو) سره وليكل شي. ځكه چه رسول الله ﷺ فرمائلي: «څوك چه د خپل امام سره يو ځاي قيام (مونځ د شپي) وكړي تر دي پوري چه امام واپس شي. د دي لپاره به د ټولي شپي مونځ وليكل شي. [السنن].

صدقه وركول:

«رسول الله ﷺ د ټولو خلكو نه زيات سخي وو. او بيا به د هر وخت نه زيات په رمضان كي ډير سخي وو تر دي چه د خير په لحاظ به د ليگل شوي سيليء نه هم ډير سخي وو». [متفق عليه]

همدارنگي رسول الله ﷺ فرمائلي دي: «غوره صدقه هغه ده چه په رمضان كي وي» [ترمذي]

بيا د دي صدقي مختلف صورتونه او قسمونه دي:

١ – په چا باندي خوراك خوړل. الله تعالى فرمائلي دي:

«دا نيكان هغه خلك دي چه د ميني واله خوراك وركوي،

(c) ketabton.com: The Digital Library

مسکین، یتیم او قیدي ته، وائي چه مونږ درله صرف د الله رضاء لپاره خوراك درکوو. ستاسي نه بدله او شکر نه غواړو مونږ د خپل پروردګار نه د هغي ورځي (د عذاب نه) ویریږو کومه چه د پریشاني او سختي ورځ ده. نو الله دوي د دي ورځي د سختي نه بچ کړل. او خوشحالي او تازګي یي ورته ورسوله او دوي له یي د دوي د صبر په بدله کي جنت او ریښمني لباس ورکړه» [الإنسان: ۸ - ۱۲].

د دي وجهي نه سلفو صالحینو به بل له خوراك ورکولو کي ډیر کوشش او حرص کولو او دا کار به یي په ډیرو عباداتو وړاندي کولو بیا دا خوراك برابره خبره ده که وږي ته ورکړل شي او یا یو نیك صالح ملګري ته ځکه چه طعام چا له ورکول کیږي هغه کي فقر شرط نه دي رسول الله ﷺ فرمائلي دي: «کوم مؤمن چه بل وږي مؤمن ته طعام ورکړه الله به ورته د جنت د میوونه طعام ورکړي او چا چه په مؤمن اوبه وڅکولي الله به پري خالص تازه شراب وڅکي» [الترمذي]

د بعضو سلفو صالحینو دا حال وو چه په نورو مسلمانانو وروںو به یي خور اك خوړلو او پخپله به روژه وو. د هغو خدمت به یي کولو او هغوي ته به یي آرام رسولو. چه د دوي د جملي نه یو حسن البصري او عبد الله بن مبارك وو.

ابو سوار عدوي فرمایي: د بنو عدي بعض خلك څه

(c) ketabton.com: The Digital Library

داسي وو چه پدې جماعت كي به يې مونځ كولو او يو كَسْ پدوې كي به په طعام يواځې روژه نه ماتوله كه څوك به يې بيامونذ د هغې سره به يې يو ځايي خوراك كاوه. او كه څوك به نه وو خپل خوراك به يې جماعت ته ويستلو د خلكو سره به يې شريك د يو بل طعام خوړلو.

بل له خوراك وركول يو داسي عبادت دې چه د دې نه نور ډير عبادتونه پيدا كيږي. د دې د جملي نه يو محبت او مينه جوړيدل د هغه ورونو سره په كومو چه تا خوراك كړي دي.

او دا د جنت د تللو سبب دې لكه حديث كي راغلي دي: «جنت ته تر هغې نه شي تللي تر څو چه مو ايمان نه وي راوړي. ايمان تر هغه نه شي راوړلي تر څو مو د يو بل سره محبت نه وي كړي» [مسلم].

همدارنګي د طعام وركولو په ذريعه د نيكانو مجلس انسان ته نصيب كيږي ورسره ستا د طعام په ذريعه چه هغه نيكانو ته د اطاعت لپاره كوم قوت ور په برخه كيږي په هغې كي هم ستا ثواب كيږي.

روژه دار له روژه ماتي وركول:

رسول الله ﷺ فرمائلي دي: «چا چه په روژه دار روژه ماته كړه نو دده د روژه دار هُمره ثواب كيږي ليكن د هغې په اجر كي څه كمي نه راځي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په تدبر (سوچ) سره د قرآن کريم تلاوت کول:

مسلمانه ورورە! په کار ده چه په سوچ فکر او عاجزي سره د قرآن تلاوت وکړې څکه چې سلف (پخواني بزرگان) به په تلاوت ډير متأثره کيدل.

امام بيهقي د ابو هريره رضي الله عنه نه روايت نقل کړې چه کله دا آيت نازل شو. «آيا پس تاسي د دې وينا نه تعجب کوئ. او خاندئ او ژاړئ نه» [النجم: ٥٩ - ٦٠].

اهل صُفي والو دومره وژړل چه اوښکي يې په اننګو رواني شوې. کله چه رسول الله ﷺ د دوی سلګي واوريدلې نو ويې ژړل نو د هغې په ژړا مونږ هم وژړل. بيا رسول الله ﷺ وفرمائل: چا چه د الله د ويرې نه وژړل هغه به جهنم ته نه ننوزي.

د نمر ختلو پورې جماعت کې کيناستل:

د رسول الله ﷺ دا عادت وو چه کله به يې د سحر مونځ وکړ نو په خپل جاې نماز به تر نمر ختو پورې ناست وو.[مسلم]

همدارنګي د ابو هريره رضي الله عنه نه روايت دې چه رسول الله ﷺ فرمائلي: «څوك چه د سحر مونځ د جماعت سره وکړي بيا کيني او الله يادوي تر دې چه نمر راوخيژي

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا دوه رکعته مونځ وکړي د دي لپاره د یو حج او عمري مکمل، مکمل، مکمل ثواب دي» [ترمذي صححه الباني]۔

دا خو په عامو ورځو کي دي نو د رمضان د ورځو به لا څه حال وي؟

اعتکاف (چهله) کول:

رسول الله ﷺ به په رمضان کي لس ورځي اعتکاف کولو، په کوم کال چه وفات کیدو. په هغي کال يي شل ورځي اعتکاف وکړ. [بخاري]

عمره کول:

د رسول الله ﷺ نه ثابت دي چه عمره کول په رمضان کي د حج د ثواب سره برابريږي. [بخاري ومسلم].

د ليلة القدر تالاش:

الله تعالى فرمائي: (ترجمه): «دا قرآن مونږ د قدر په شپه نازل کړي، ته څه پوهيږي چه د قدر شپه څومره شان واله ده، د قدر شپه د زرو میاشتو نه غوره ده» [القدر: ۱ - ۲]

رسول الله ﷺ فرمائلي دي: «چا چه د قدر په شپه صرف د ايمان په وجه او د ثواب لپاره قيام (نفلونه وکړل) تير شوي گناهونه به ورته معاف شي [بخاري ومسلم]۔

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسول الله ﷺ به د ليلة القدر تالاش کولو، او اصحابو ته به يي د هغي د تالاش امر کولو. او خپل اهل به يي په آخري لسو شپو کي راويښول، پدي اُميد چه د قدر شپه به بيامومي، او دا شپه په آخري لسو شپو کي ده، او بيا خاص طور سره په طاق شپو د لسو کي ډيره مناسب ده مُندلو ته.

حضرت عائشه رضي الله عنها فرمائي چه ما د رسول الله ﷺ نه تپوس وکړ، که زه د قدر شپي سره موافقه وکړم يعني لاندي يي باسم، نو کومه دُعا به وايم؟ رسول الله ﷺ وفرمائل: (اَللّٰهُمَّ إِنَّكَ عَفُوٌّ تُحِبُّ الْعَفْوَ فَاعْفُ عَنِّي) [أحمد وترمذي].

ترجمه: أي الله ته ببنښه کونکي يي ببنښه خوښوي نو ماته ببنښه وکړه.

ډير ذکر دُعا او استغفار:

مسلمانانو وروڼو او خويندو د رمضان شپي ورځي ډيري غوره دي. نو پدي ورځو کي ډير ذکر او دعا فرصت وګڼي بيا خاص طور په هغه وختونو کي چه په هغي کي سوال قبليږي چه د هغي له جملي نه:

١ - د روژه ماتي وخت دي . ځکه د روژه دار لپاره پدي وخت کي يو خاص وخت وي چه په هغي کي دعا نه واپس کيږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲ – د شپې آخري دريمه حصه په کوم وخت کې چه زمونږ رب نو الجلال نازليږي او وايي: آيا څوك غوښتونكي شته چه سوال يي وركړم: آيا څوك ښښنه غوښتونكي شته چه بخنه ورته وكړم.

۳ – د چربانگ په وخت كې بخنه غوښتل الله فرمائي: ترجمه: «مؤمنان په چربانگ كې د الله نه بخنه غواړي»

[الذاريات]

د جمعې په ورځ د دعا قبليدولو د وخت لټون كول. او مناسب وخت يي د جمعي د ورځې آخري ساعت دي.

هغه مخالفات د كومو نه چه په روژه كې ځان ساتل په كار دي:

۱ – د شپې نه ورځ او ورځې نه شپه جوړول يعني ټوله ورځ خوب او شپه كې شب گير.

۲ – د بعضي فرضي مونځونو نه ويده كيدل.

۳ – په خوړلو او سكلو كې زياتي كول.

۵ – بي فائدي وخت ضائع كول.

٦ – چربانگي ډير د وخته كول او بيا د سحر مانځه نه وړاندې ويده كيدل يعني مونځ پريښودل.

۷ – كله چه د روژه ماتي وخت نژدې وي نو په تيزه گاډي چلول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۸ – د تراویح مونځ پرېښودل.

۹ – د بې فایدې لوبو، ساعت تېرې، او ګناهونو لپاره د ځوانانو جمع کېدل.

۱۰– د ډیوټۍ او وظیفې په وخت کې د کار د ملګرو سره جمع کېدل او وخت په غیبت او چوغلۍ تېرول.

۱۱– د ښځې اکثر وخت په اخلي پخلي تېرېدل.

مسلمانه وروره! بحث خو اوږد شو لیکن یوه اهمه خبره چه هغې ته توجه ضروري ده هغه اخلاص او د نیت صفائي ده یعنې روژه صرف د الله د رضا لپاره نیول، ځکه خو وايي چه ډېر ځل روژه دار ته په روژه کې د تندې او لوږې نه علاوه نور څه (ثواب) نه حاصلېږي. او همدا وجه ده چه په حدیث کې کله هم د روژې ثواب ذکر کېږي نو دا شرط ورسره شامل وي چه: «ایماناً واحتساباً» یعنې روژه به صرف په الله باندې د ایمان او د ثواب لپاره نیسې: د الله تعالی نه سوال کوو چه مونږ او تاسو ته په قول او عمل ښکاره او پټه کې اخلاص نصیب کړي.

په هر رمضان کې د الله له طرف نه آواز کېږي چه: اې د خیر غوښتونکیه، متوجه شه: اې د شر لټونکیه: کمې وکړه په شر کې: لهذا مسلمانه وروره دا لږ عمر ځان ته فرصت وشمېره، لږ سوچ وکړه، په تېر شوي رمضان کې ډېرو خلکو

(c) ketabton.com: The Digital Library

زمونږ سره روژې نيولي وي ليکن اوس هغوي چيري دي ډيرو خلکو زمونږ سره تراويح کړي وي، فکر وکړه چه هغوي چيري تللي دي؟ بعضي له دوي نه مرګ ناڅاپه ورك كړل بعضي ناروغه شول چه د روژو او تراويح طاقت نه لري. لهذا ته د الله شکر اداء کړه او ځان له د تقوا توخه برابره کړه تر څو چه ده ته مهلت او فرصت وي. ډير خلق د هغه دُعا ګانو په باره كي تپوس كوي كومي چه د تهجد په مانګه كي ويلي كيږي:

لاندي د بعضو دُعاګانو ذكر كيږي:

۱ - د ركوع دُعاء :

رسول الله ﷺ فرمائي: «په ركوع كي د خپل رب لويي او تعظيم بيان كړيء. [مسلم] نو مونږ به وايو: **سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيْم**: «پاك دي لوي پروردګار زما» دري ځله يا زيات، يا: **سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيْم وبِحَمْدِهِ**: «پاك دي لوي پروردګار زما او د هغي تعريف دي» بيا د دي نه روسته دا لاندي اذكارو كي يو غوره كړه: **(سُبْحَانَكَ اللّٰهُمَّ رَبَّنَا وبِحَمْدِكَ اللّٰهُمَّ اغْفِرْلِي)** «اي الله زمونږ پروردګاره ته پاك يي او ستا تعريف دي، اي

(c) ketabton.com: The Digital Library

الله ما ته ببښنه وکړي» (**اللّهُمَّ لَكَ رَكَعْتُ، وَبِكَ آمَنْتُ، وَلَكَ أَسْلَمْتُ، أَنْتَ رَبِّي، خَشَعَ لَكَ سَمْعِي وَبَصَرِي وَمُخِّي وَعَظْمِي وَعَصَبِي وَمَا اسْتَطَعْتُ وَمَا اسْتَقَلَّتْ بِهِ قَدَمِي لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ**) - (**سُبُّوحٌ قُدُّوسٌ رَبُّ الْمَلاَئِكَةِ وَالرُّوحِ**) (**سُبْحَانَ ذِي الْجَبَرُوتِ وَالْمَلَكُوتِ وَالْكِبْرِيَاءِ وَالْعَظَمَةِ**).

«اي الله ستا لپاره ما رکوع وکړه، په تا مي ايمان راوړي، او ستا تابع يم، ته زما پروردګار يي، ستا نه ويريدل او عاجز شو زما غوږونه، او زما سترګي، زما دماغ، زما هډوکي، زما پلي (وږي)، او هغه څه چه زما په طاقت کي وي، او هغه جسم کوم چه زما قدمونو اوچت کړي دي خاص د الله د پاره چه پروردګار د عالم دي. ډير زيات پاک او مقدس دي د فرشتو او روح (جبريل) رب»

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲ - هغه دُعا چه د رکوع نه روسته په «قومه» کي ویل کیږي:

رَبَّنَا لَكَ الْحَمْدُ یا: **ولَكَ الْحَمْد** یا: **اللَّهُمَّ ربنا ولك الحمد**.

«اي زمونږ پروردگاره خاص تا له ټول تعرفونه دي» د دي نه روسته په لاندي دعاګانو کي ځانله دعا خوښه کړه: «**رَبَّنَا وَلَكَ الْحَمْد حَمْداً كَثِيْراً طَيِّبَـاً مُبَـارَكَـاً فِيـهِ كَمَا يُحِبُّ رَبُّنَا وَيَرْضَى**» «اي زمـونږ ربه او سـتا لپـاره تـعريفـونه دي ډير، پاك، په هـغـوي کي برکت دي، څـرنګه یي چه زمـونږ رب خوښوي او خوشحالیږي پري» یا ورسره دا هم زیاته کړه: «**مِلْءَ السَّمَـوَاتِ وَمِلْءَ الأرضِ وَمَا بَيْنَهُمَا وَمِلْءَ مَـا شِئْتَ مِنْ شَيْءٍ بَعْدَه، أَهْلَ الـثَّنَاءِ والمَجْدِ، أَحَقُّ مَا قَالَ العَبْدُ، وكُلُّنَا لَكَ عَبْدٌ، الـلَّهُمَّ لاَ مَانِعَ لِمَا أَعْطَيْتَ وَلاَ مُعْطِيَ لِمَا مَنَعْتَ ولاَ يَنْفَعُ ذَا الْجَدِّ مِنْكَ الْجَدُّ**، «تا له تعریف دي دومره چه ډك شي پري آسمانونه، او زمکي، او هغه څه چه په مینځ د دوي کي دي، او ډك شي پري هغه څه کوم چه ستا خوښ شي روسته له

(c) ketabton.com: The Digital Library

دي، اي د صـفـتونو او لويي لايقـه، د ټولو نه رسبـتني خـبره كومه چه بنده كړي وي هم د هغـه ده، مونږ ټول ستـا بنده ګـان يوو. اي الله ته چه څـه وركـړي هغـه څوك نه شي منع كولي، او تـه چه څه منع كړي د هغي وركونكي نه شته. ستا په دربار كي رُتبي واله تـه د هغه رُتبه فـائده نه شي وركولي» دا بار بار وايه يا ورسـره دا هم زيات كـړه: **اللّٰـهُمَّ طَهِّرْنِي بِالثَّلْجِ والبَرَدِ، وَالمَاءِ البَارِدِ، اللّٰـهُمَّ طَهِّرْنِي مِنَ الذُّنُوبِ وَالخَطَايَا كَمَا يُنَقَّى الثَّوْبُ الأَبْيَضُ مِنَ الدَّنَسِ**».«اي الله پاك كـړي ما (د ګناه نه) په واوري سـره، په ګلي سـره، په يخـو اوبو سره، اي الله: پاك كړي ما د ګناهونو نه او د خطاګـانو نه لكه څرنګه چه سپينه جامه د خيري نه پاكيدلي شي»

د سجدي دُعا ګاني:

رسـول الله ﷺ فرمايلي دي: «هر چه سجده ده نو پدي كي د دُعـا (غـوختـني) كوشش وكـړي، لايق ده چه ستـاسي دُعا قبوله شي». [مسلم]

(c) ketabton.com: The Digital Library

بل حديث کي راغلي دي: کله چه انسان په سجده کي وي نو الله ته ډير نژدي وي، نو په کي ډيره دُعا کوي. [مسلم]

نو په سجده کي به وايو: **سُبْحَانَ رَبِّيَ الأَعْلَى**: «پاك دي ډير اوچت دي رب زما» دري ځله يا د دي نه هم زيات بار بار ويل، يا دا ووايه: **سُبْحَانَ رَبِّيَ الأَعْلَى وَبِحَمْدِهِ**. «پاك دي ډير اوچت دي رب زما سره د صفتونو خپلو» دري ځله: «**سُبُّوحٌ قُدُّوسٌ رَبُّ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحِ**».

«**اللَّهُمَّ لَكَ سَجَدْتُ، وَبِكَ آمَنْتُ، وَلَكَ أَسْلَمْتُ، وَأَنْتَ رَبِّيْ سَجَدَ وَجْهِيَ لِلَّذِيْ خَلَقَهُ وَصَوَّرَهُ، فَأَحْسَنَ صُوَرَهُ، وَشَقَّ سَمْعَهُ وَبَصَرَهُ فَتَبَارَكَ اللهُ أَحْسَنَ الْخَالِقِيْنَ**».

«اي الله ما ستا لپاره سجده وکړه، په تا مي ايمان راوړي، تا ته تابع يم، ته زما رب يي، سجده وکړه مخ زما هغه ذات ته چه دا مخ زما يي پيدا کړي د هغي شکل يې جوړ کړي او ښکلي يي کړ شکل د مخ او برسيره يي کړا سترګي او غوږونه د هغي، نو د برکت والا دي الله چه ښه پيدا کونکي دي»

(c) ketabton.com: The Digital Library

«اللّٰهُمَّ اغْفِرْلِيْ ذَنْبِي كُلَّهُ دِقَّهُ وَجِلَّهُ وَأَوَّلَهُ وَآخِرَهُ وَعَلَانِيَتَهُ وَسِرَّهُ».

«اې الله وبښه ما ته ټوله ګناه زما لويه، وړه، اوله، روستني، ښکاره، او پټه»

«سَجَدَ لَكَ سَوَادِيْ وَخَيَالِيْ، وَآمَنَ بِكَ فُؤَادِيْ، أَبُوْءُ بِنِعْمَتِكَ عَلَيَّ، هذِيْ يَدِيْ وَمَا جَنَيْتُ عَلَى نَفْسِيْ»

«سجده وکړه ستا لپاره سوچ فکر زما، ايمان راوړي په تا زړه زما، اقرار کوم په هغه نعمت چه پر ما دي کړي دي. دا زما لاس دي او هغه څه چه ما په خپل ځان زياتي کړي دي».

«سُبْحَانَ ذَا الْجَبَرُوْتِ وَالْمَلَكُوْتِ وَالْكِبْرِيَاءِ وَالْعَظَمَةِ»

«پاک دي الله د ډير زور خاوند دي او د لوي بادشاهي خاوند دي او د لويي او عظمت والا دي»

«سُبْحَانَكَ اللّٰهُمَّ وَبِحَمْدِكَ لا إِلٰهَ إِلاَّ أَنْتَ»

«اې الله ته پاک يي سره د تعريفونو خپلو، نه شته

(c) ketabton.com: The Digital Library

بل معبود بر حق مگر ته يې»

«اللَّهُمَّ اغْفِرْلِيْ مَا أسْرَرْتُ وَمَا أعْلَنْتُ، اللَّهُمَّ اجْعَلْ فِيْ قَلْبِيْ نُوراً، وَاجْعَلْ فِيْ لِسَانِي نُوراً، واجْعَلْ فِيْ سَمْعِيْ نُوراً، وَاجْعَلْ فِيْ بَصَرِي نُوْراً، وَاجْعَلْ مِنْ تَحْتِيْ نُوراً، واجْعَلْ مِنْ فَوْقِي نُوراً، وَعَنْ يَمِيْنِي نُوراً، وَعَنْ يَسَارِيْ نُوْراً، وَاجْعَلْ فِيْ نَفْسِيْ نُوْراً، وَعَظِّمْ لِيْ نُوراً».

«اي الله وبښې ماته هغه څه (گناه) چه ما پټ او يا ښکاره کړي ده، اي الله زما په زړه کي رڼا پيدا کړې، زما په ژبه کي رڼا پيدا کړې، زما په غوږونو کي رڼا پيدا کړې، زما په سترگو کي رڼا پيدا کړې، زما لاندې، باندې، ښي، گڅ طرف ته رڼا پيدا کړې زما په نفس کي رڼا پيدا کړې او زما رڼا لويه کړې».

«اللَّهُمَّ إنِّي أعُوذُ بِرِضَاكَ مِنْ سَخَطِكَ، وَأعُوْذُ بِمُعَافَاتِكَ مِنْ عُقُوبَتِكَ وأعُوذُ بِكَ مِنْكَ لاَ أُحْصِيْ ثَنَاءً عَلَيْكَ أنْتَ كَمَا أثْنَيْتَ عَلَى نَفْسِكَ». «اللَّهُمَّ اغْفِرْلِيْ مَا أسْرَرْتُ وَمَا أعْلَنْتُ».

(c) ketabton.com: The Digital Library

«اي الله زه ستا د غُصي نه پناه غواړم ستا په رضا سره او ستا د سزا نه ستا په عفو سره، او پناه غواړم ستا نه هم ستا په ذریعه، زه په پوره طریقه ستا تعریف نه شم کولي، ته هم هغه شان یي څرنګه چه د خپل تعریف کړي»

د دوو سجدو په مینځ کي دُعا:

ربِّ اغفِرْلِي.... **ربِّ اغفِرْلِي**. ... **ربِّ اغفِرْلِي**. یا ورسره دا هم زیات ووایه (کوم چه په بل روایت کي راغلي او شیخ الباني قوي کړي) «**اللَّهُمَّ رَبِّ اغفِرْلِيْ وَارْحَمْنِي واجْبُرْنِي وارْفَعْنِي واهْدِنِي وَعَافِنِيْ وارْزُقْنِي**».

«اي الله زما ربه ماته بښنه وکړه، په ما رحم وکړه، زما نقصان پوره کړه، زما شان اوچت کړه، ماته هدایت وکړه، ماته روغوالي راکړه، ماته رزق راکړه»

د تلاوت د سجدي دُعا:

سُبْحَانَ رَبِّيَ الأعْلى، سَجَدَ وَجْهِيْ لِلَّذِي خَلَقَهُ، وَشَقَّ سَمْعَهُ وَبَصَرَهُ بِحَوْلِهِ وَقُوَّتِهِ. اللَّهُمَّ اكْتُبْ لِي بِهَا عِنْدَكَ أجْرًا، وَضَعْ

(c) ketabton.com: The Digital Library

بِهَا عَنِّي وِزْراً، وَاجْعَلْـهَا لِـي عِنْدَكَ ذُخْراً، وَتَقَبَّلْـهَا مِنِّي كَمَا تَقَبَّلْتَهَا مِنْ عَبْدِكَ دَاوُدَ».

«پاك دي زما رب او ډېر اوچت دي، سجده وكړه مخ زما هغه ذات ته چه دا مخ يې پيدا كړې غوږونه يې ورله برسيره كړي او ستركې يې ورله برسيره كړې په خپل طاقت او قوت سره، الله د دې سجدې په ذريعه زما لپاره د خپل ځان سره اجر وليكه، او د دې په ذريعه زما نه بار د ګناه لرې كړه، او دا سجده زما لپاره خپل ځان سره ذخيره كړه، او زما نه يې داسې قبوله كړه لكه څرنګه چه دې د داود عليه الصلاة والسلام نه قبوله كړې وه»

كله چه د وتر مانځه نه فارغ شوې، نو مستحب دي چه ووايې: «**سُبْحَانَ الْمَلِكِ الْقُدُّوسُ**» درې ځله په اوچت آواز.

بيا د دې نه روسته زما نه دا خاص وصيت وواره: چه ډېر استغفار، سبحان الله، لا إله إلا الله، او دُعا كوه او الله

(c) ketabton.com: The Digital Library

تعالى ته ډيره عاجزي او فرياد کوه او سوال ترينه کوه د مسلمانانو د نصرت لپاره او سوال کوه چه دوي سره په حق متحد شي همدارنګه د خپل ځان لپاره او کور لپاره او د عامو مسلمانانو لپاره د دنيا او آخرت د خير سوال کوه، او ورسره دا لاندي دعا ډيره وايه خاص طور په آخري لسو طاق شپو د رمضان کي لکه چه په حديث د عائشي رضي الله عنها کي راغلي دي: «اللَّهُمَّ إِنَّكَ عَفُوٌّ تُحِبُّ الـعَفْوَ فَاعْفُ عَنِّي» .

او په آخر کي اي مسلمان وروره او مسلماني خوري ددي ذکر شوؤ دُعا ګانو معاني او پدي کي سوچ او فکر ضروري دي، لکه په حديث کي راغلي: «الله هغه دُعا نه قبلوي کومه چه د غافل او بي پرواه زړه څخه وي».

[سلسلة أحاديث صحيحة].

ورســره د دُعـــا په وخت کي د دُعـــا نيت په زړه کي حاضرول او عاجزي کول هم مه هيروه. کيداي شي چه الله

(c) ketabton.com: The Digital Library

تعالی مونږ ته نفعه راکړي او په خپل ذکر او دُعا مونږ اوچت کړي..

په آخر کي ستاسي نه دا درخواست دي چه هر چا دا رساله تیاره کړي ، یا لیکلي یا پښتو ژبي ته اړه ولي ده، دهغوي لپاره د زړه له اخلاصه دُعا وکړي.

وصلى الله على نبينا محمد وعلى آله وأصحابه أجمعين

والسلام عليكم ورحمة الله وبركاته

(c) ketabton.com: The Digital Library

إدارة أوقاف
صالح عبدالعزيز الراجحي

مسائل وفضائل

بلغة البشتو

مرتب ومترجم

حافظ نور أحمد دين

مطبعة دار طيبة - الرياض - ت: ٤٢٨٣٨٤٠

GIFT NOT FOR SALE

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library